

7
0

Matica

broj
no. 11
studeni
november
2021.

MJESECNA REVIIJA HRVATSKE MATICE ISELJENIKA MONTHLY MAGAZINE OF THE CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

MREŽNICA – NAJDUŽEG PORJEČJA,
A NAJKRAĆEG TOKA

ISSN 1330-2140

9 771330 214009

Pisani tragovi i online građa o Hrvatima s Novoga Zelanda

Potencijal i bogatstvo knjige autorskog dvojca Hebrang Grgić i Barbarić je i bibliografija svih serijskih publikacija te popis više od 60 naziva udruga s godinama i gradovima osnivanja te napomenama o promjenama naziva - kako bismo im ušli u trag

Promotorice knjige i autorice Ivana Hebrang Grgić i Ana Barbarić u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

Tekst: **Rebeka Mesarić Žabčić**
Foto: **Denis Ljubičić**

Knjiga *Ni s kućom ni bez kuće - nakladnička djelatnost Hrvata u Novom Zelandu*, autorica Ivane Hebrang Grgić i Ane Barbarić, zagrebačke izdavačke kuće *Ljevak*, iznimno je zanimljiv te posebnim komunikacijskim modelima povezuje dvije države toliko udaljene, a opet na domak jedne drugoj. Činjenica da je knjiga proizvod rada na projektu *Hrvatski iseljenički tisak* i da pruža sustavan pregled nakladničke djelatnosti Hrvata u Novome Zelandu, kao i jezgrovit pregled društvenih okupljanja Hrvata u Novome Zelandu, pokazuje o kakvom je hrvatskome specifikumu ovdje riječ. Uz to treba istaknuti i terensko istraživanje autorica koje je rezultiralo prikupljenim podacima o publikacijama i dokumentima koji do sada nisu opisani u postojećoj literaturi te prikupljanje digitalnih verzija publikacija koje do sada nisu bile dostupne u

Hrvatskoj poput *Bratske sloge* koja se čuva samo u novozelandskoj nacionalnoj knjižnici.

BIBLIOFILSKA IZDANJA

Knjiga je ujedinila jasne sadržajne analize publikacija koje nisu dostupne u Hrvatskoj te su autorice vrijedno prikupile do sada neistražene i nepoznate podatke o samim publikacijama poput podataka o izdavačkoj i uredničkoj politici, podataka o drugim publikacijama koje nisu sačuvane (npr. o novinama *Danica*, *Glas istine* i dr.) te o osnivanjima i radu novozelandskih udruga Hrvata poput Hrvatsko-slavenske lige za nezavisnost. Analizom arhivskih dokumenata iz novozelandskih arhiva prikazana je lepeza do sada nepoznatih podataka o postojećim publikacijama poput dokumenta u kojem se spominju novine *Glas istine*, koje nisu sačuvane niti u jednom primjerku.

Bogatstvo i potencijal knjige je i bibliografija svih serijskih publikacija te popis više od 60 naziva udruga s godinama i gradovima osnivanja te

napomenama o promjenama naziva. Poseban, pak, značaj u knjizi imaju zabilježeni popisi dostupnih brojeva pojedinih publikacija te lokacija na kojima se oni čuvaju. Značajan doprinos knjige je i sadržajna analiza novozelandskih novina čije izdavanje nije bilo povezano s Hrvatima, ali su objavljivale tijekom povijesti tekstove koji donose podatke o Hrvatima i njihovu djelovanju u Novome Zelandu. Autorice su osim detaljne analize novina novozelandskih Hrvata sadržajno analizirale i tekstove povezane s Novim Zelandom iz novina objavljenih u Hrvatskoj, što pokazuje koliko je bila jaka motivacija za pronalazak pisanoga traga o Hrvatima u Novome Zelandu.

OD GUTENBERGA DO ZUKERBERGA

Posebnu čar knjizi daju citati iz mnogobrojnih izvora koji svjedoče o kulturnome i društvenome djelovanju Hrvata u Novome Zelandu koji svjedoče o sudbinama pojedinaca i obiteljima hrvatskog podrijetla koji su gradili novozelandsko društvo, čuvajući pritom hrvatsku baštinu, običaje, jezik i tradiciju od zaborava u dalekome svijetu. Knjiga donosi i analizu komunikacije hrvatske zajednice u Novome Zelandu putem društvenih

Naslovnica knjige autorica Ivana Hebrang Grgić i Ana Barbarić

Dramski
umjetnik
Goran Grgić
čitao je
ulomke iz
knjige

mreža (Facebook i Instagram) te time otvara novi put za promatranje hrvatske zajednice u Novome Zelandu što će biti, vjerujem, podloga za daljnja istraživanja u izazovnim razdobljima koja su pred nama.

Vrijedan dodatak knjizi su i *online* pretražive bibliografije serijskih publikacija i knjiga koje su dostupne preko poveznica i kodova za brzi pristup, što je osobito značajno knjižničarskoj struci, a popularno među mlađim naraštajima.

Recenzija dr. sc. Renate Relje upućuje na to da je knjiga vrijedan i jedinstven znanstveni pothvat u kontekstu njezina detaljnog istraživanja. Konzultiranjem mnogobrojnih primarnih i sekundarnih izvora koji nisu uvijek lako dostupni recenzentica Relja upućuje na opseg i sustavnu analizu dostupne građe, na stvorenu mrežu kontakata s zajednicom Hrvata u Novome Zelandu, što je također jedan od doprinosa ovome istraživanju kao i konačni rezultat u cjelini realiziranih postavljenih ciljeva istraživanja što uključuje, uz ostalo, i narative, pisma, fotografije, izvatke iz novina kao slojevito, bogato i kompleksno svjedočanstvo teške povijesti hrvatskoga čovjeka u tuđini.

Svaki koji je do sada boravio u ovoj zemlji poznato je vrlo dobro da Hrvati nemaju nikakvog dobrotvornog društva, tako da isto Hrvatsko ime nije se do sada poznavalo u ovoj zemlji, premda nas ima u velikom broju. (Bratska sloga. 1., 2/1899./, str. 1)

Recenzentica dr. sc. Maja Krtalić naglasak stavlja na činjenične podatke prikupljene odgovarajućom metodologijom znanstvenoga rada. Ističe da su autorice uvidom u izvorne arhivske dokumente i sačuvane primjerke novina u novozelandskim zbirkaama dovele do novih i izvornih spoznaja, dok je analiza sadržaja vijesti i komunikacije na društvenim mrežama, mrežnim stanicama te u internim kanalima komunikacije poput elektroničkih poruka i *newslettera* osigurala znanstvenu utemeljenost pretpostavki o ovoj problematici u suvremenom dobu. Knjiga donosi nove i izvorne podatke na tri načina. Na jednome mjestu kritički ujedinjuje dosadašnje spoznaje i dosadašnja istraživanja o problematici hrvatskoga iseljništva u Novome Zelandu te ih upotpunjuje novim do sada nepoznatim podacima iz do sada nepoznatih izvora. Nadalje, donosi nove izvorne spoznaje o suvremenoj situaciji hrvatskih iseljenika i Novozelanda hrvatskih korijena te upućuje na ulogu i upotrebu informacijske i komunikacijske tehnologije. I na kraju daje jasan pregled korištene metodologije, što omogućava da se istraživanje ponovi i u drugome kontekstu, prostoru.

Malo je onih koji mogu razumjeti engleski... čak i oni koji ga pomalo razumiju, ne mogu se dobro izražavati, ne postoji način kako da saznaju aktualne dnevne vijesti... Učinilo nam se potreb-

Želje

Dao Bog da se kroz god. 1915. bolje organiziramo, te da nam bude moguće, koncem dojuće godine izdati knjižicu sa mnogo više informacija. (*Hrvatska božićna ručna knjižica. Prosinac 1914., str. 3*)

Iz pisma iseljenika uredništvu Pučkog lista

Kuće naše jesu od maža, a kuhinje od zemlje. Kada pada kiša, sve je mokro sa svih strana i kuće i kuhinje, a kada vjetar puha, sva se kuća tresu. U kući vjetra kao i na dvoru, pa katkad vjetar napregne kuću od vreća i digne ju nebu pod oblaku. O nama se može reći, da smo ni s kućom ni bez kuće, ni goli ni obučeni. (*Josip Franić, Pučki list. 17, 1895.*)

nim omogućiti tim ljudima informacije na jeziku koji razumiju (Bratska sloga. 1, 1/1899./, str. 2.)

Generalno se može zaključiti da je sva nakladnička djelatnost Hrvata izvan granica Hrvatske dio hrvatske nacionalne kulturne baštine. Sve do jedne te su publikacije svjedoci nekoga prošlog vremena na temelju kojih je moguće razumjeti povijesne i društvene prilike i događaje, stoga je osobito važno sve te publikacije identificirati, zaštititi i sačuvati za buduće naraštaje.

Knjiga *Ni s kućom ni bez kuće* iznimno je vrijedna publikacija ponajprije za sve one koji se bave iseljeničkom problematikom, a zatim je vrijedan znanstveni rezultat prve faze rada na projektu Hrvatski iseljenički tisak (HIT) čiji je cilj u potpunosti ostvaren, ali bez obzira na završenu prvu fazu projekta - knjiga otvara prostor za daljnja istraživanja kao jedna karika u lancu budućih istraživačkih pothvata.

Među mnoštvom citiranih bilješki iz iseljeničkoga života koji se nalaze u ovoj zanimljivoj knjizi, s čitateljima *Matice* podijelit ćemo dva zapisa u nadi da će čitateljstvo poželjeti otkriti cjelokupnu sabranu pisanu građu novozelandskih Dalmatinaca u ovoj odlično dizajniranoj knjizi. ■

ENG *The promise and wealth of this tome by Ivana Hebrang Grgić and Ana Barbarić is its bibliography of all serial publications and a list of over sixty associations, noting the year and city in which they were founded, and any changes of name. The authors work as professors in the domain of information science at the University of Zagreb's Faculty of Humanities and Social Sciences.*

Publika na promociji knjige u NSK-u